

Tên Nàng Nàng Con Gái Huế... Mọt Thuở Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

Đồ tài này tôi đoán chắc không thiêu gì ngườ i h ị h ịp n ỏn n ỏng mu ỏn coi vì nó đ ỳ ch ỳ t th ỳ m ỏng, kh ỳ g ỳ i l ỳ i m ỏt thu ỳ hoa ni ỳn. N ỳi đ ỳu xa, xin ch ỳ g ỳ i là khai m ỳo nh ỳ th ỳi anh b ỳn c ỳng l ỳp th ỳi 45 - 52 v ỳ i t ỳi là Minh Vũ H ỳ -v ỳn Ch ỳm - v ỳ t ỳng tr ỳng Chi ỳu H ỳ i c ỳ a VNCH l ỳ m li ỳ t ngày n ỳo - đ ỳ đ ỳ h ỳn th ỳ lai l ỳng c ỳ a m ỳnh tu ỳn ch ỳ y trong m ỏt bài nh ỳ c đ ỳn tám n ỳng b ỳn g ỳi c ỳng l ỳp nh ỳ sau:

Th ỳn kinh vui đ ỳn t ỳt XU ỳN AN
H ỳ ỳ NG TH ỳ O b ỳng khu ỳng quy ỳn lá vàng!
Gi ỳ th ỳ i L ỳ r ỳ i đ ỳ y th ỳ ch đ ỳng
M ỳy đ ỳn l ỳ nh ỳ ng ỳt THI ỳN H ỳ ỳ NG.
TH ỳNH H ỳ m ỏt gi ỳ i chia đ ỳi ng ỳ
TH ỳU C ỳC m ỏt i b ỳng đ ỳ chín tàn!
M ỳi ch ỳ đ ỳng K ỳM C ỳH ph ỳ i b ỳn
C ỳ M H ỳ m ỏt b ỳ c hóa công ban.

T ỳ ra chàng trai tr ỳng tr ỳ o Qu ỳ c h ỳ c Kh ỳ i đ ỳ nh này c ỳng nh ỳ t ỳi đ ỳ m ỏt thu ỳ ỳ t đ ỳ t ỳng “ b ỳ i h ỳng l ỳ o đ ỳ o đ ỳ v ỳ chi ỳm bao” theo nh ỳng hình bóng nh ỳ u o trong đ ỳ có m ỏt o hình nh ỳ tên l ỳt ch ỳ Ph ỳng chi đ ỳ đ ỳ ch ỳ u v ỳ n ỳng kh ỳn s ỳ a t ỳi cho chàng và làm thân c ỳ v ỳ t v ỳ lo l ỳng th ỳm nu ỳi chàng trong nh ỳ u năm b ỳ c ỳ i t ỳ o! Ta h ỳy đ ỳ c l ỳ i l ỳ i th ỳ tha th ỳ t c ỳ a chàng trong cái thu ỳ chàng đ ỳ l ỳ o đ ỳ o theo o:

*Ta nh ỳ kinh k ỳ ngày đ ỳ u thu n ỳm ỳ y
Đ ỳng ng Lê Th ỳi t ỳ r ỳ i hoa n ỳng lung linh*

Tên Nhàn ng Nàng Con Gái Huân ... Mọt Thuân Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

---

*Bím tóc đong đũa xuôi bả vai nhún nhẩy
Theo bả c chân em, lòng ta rả n ngả p men!*

Hoàn cảnh mọt tiêng th khác là Trữn Thữn ng Bá đã nh c đữn vài o bữn gái nh Ngữ c Túy, Ngữ c Trinh, Ngữ c Cữm , Hoàng Lan qua nh ng kữ niữ m sau:

*Dãm ba áo trững, đờ Thữa phữ,
Nón lá ngang vai, gió hững hữ
Sóng vữ mữ n thuyữ n ru gữ c ngữ
Trững trữ ng Đững Khánh tữ nh cữ n mữ*

*Rữ p đữ ng long não gót ai qua
Tữ ng guữ c âm vang ôi thiữ t tha.
Là lúc sữ u đông bữ ng hoa tím
Mữ t mùa đông nữ a đã trôi xa*

Vữ a rữ i, tôi lữ i có cữ duyên biữ t mữ t chuyữ n vui ngày xữ a vữ tên cữ a hai bữ c phữ nữ thuữ c lữ p trữ ng thữ ng mà tôi mữ n phép kữ ra đây: đó là hai cữ bà Công tữ ng Tôn nữ Tuyữ t Lê (phu nhân cữ a cữ G/s y khoa Phữ m biữ u Tâm) và C.T.T.N Anh Lữ c (thân mữ u cữ a B/s Lê đĩnh Thữn ng); thuữ con gái, hai cữ thữ ng hay đi hữ c và đi chữ i chung không rữ i nhau mữ t bữ c khiữ n nhiữ u chàng trai - nay đã thành nhữ ng cữ ông đã ăn thữ ng thữ bát tuữ n tữ khuya rữ i! - không dám theo đữ i sát tán tữ nh mà chữ bóng gió đữ ng xa xa ngâm bài thữ tữ a đữ là “ Le Lac” (Lê Lữ c!) cữ a thi sĩ lãng mữ n Lamartine cữ a Pháp!

Nói theo tiêu chuữ n khữ o cữ u, chuyên đữ nghiên cữ u vữ ” Tên nhữ ng nàng con gái xữ Huữ ” chính là mữ t đữ tài văn hóa lữ n, đòi hữ i tữ i thiữ u mữ t sữ thữ ng kê, đữ u tra, khữ o sát, so sánh đữ y nghiêm túc và khoa hữ c hữ n hoi. Ví đữ nhữ ít ra phữ i đữ a vào sữ thữ ng kê tữ nhữ ng sữ bữ đữ i (vital statistics) tùy theo đữ a phữ ng (đữ i quê hay trên dinh) trong mữ t thữ i đữ m nào (thữ i cữ u triữ u, Pháp thuữ c, tữ n hay hữ u chiữ n), đữ u tra vữ thành phữ n giai tữ ng xã hữ i (hoàng phái, quan lữ i Nam triữ u, công chữ c tòa sữ , giáo chữ c, buôn bán hay công nhân), trình đữ giáo đữ c (cữ u khoa bữ ng hay Tây hữ c, hay bình dân giáo đữ c), tôn giáo (Phữ t tữ hay ki tô hữ u) ... Chao ôi là bữ t bữ n thữ phữ i làm!

Chính vì rữ a mà trong khuôn khữ mữ t bài bút khữ o đữ y tính chữ t tài tữ tùy hữ ng này, kữ hèn tôi

Tên Nhịng Nàng Con Gái Hu... Mọt Thu... Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

---

chị xin giới thiệu trên nhịng dĩa kiếng thu híp với tên nhịng ngườii phị nị đã tịng ị Huị mà tôi đã có cị duyên nghe, hay quen biệ t xa gị n hay gíp nhị t lang bang tị nhịng tuyị n tị p hay đị c san vị xị Huị trong mọt thuị nào trong giới hị c sinh.

Tôi không dám nói thị nào là “gị c Huị chay” bị y mị i hai phị n dĩa mà chị nói là nhịng vị “ phị n tị ng ị Huị ” mọt thị i gian đị đị làm “dân Huị ” có “Huị tính” vì tôi nghĩ thị nào cũng có ngườii hị i vị n tôi có chị c nhịng tên kê ra trên là nhịng tên cị a nhịng phị nị chính gị c bị n đị a Huị không? Nói cị a đáng tị i, thiệ t khó cho tôi mà trị lị i! không lị i tôi lị i nói đị n nhịng nàng Chiêm thành cị a châu Ô châu Rị thuị Huyị n trăn công chúa mà chị đành nói là nhịng cái tên mà tôi tị ng chính tai nghe ị Huị thị i thị ị u cị a nhịng bà hay nhịng cô thuị c lị p trị c tôi, ngang tôi hay sau tôi.

Lị y gị c gác đị a dĩa mà nói, ngay cị mị y công chúa, mị y bà Tôn nị cị a nhà Nguyị n thì gị c phát xuệ t tị làng Gia Miêu Ngoị i Trang, huyị n Tị ng sị n, tị nh Thanh Hóa hoị c giị nhị mị y nàng giòng Nguyị n-khoa thị ng có lót chị Diị u thì tị quán ị làng Trị m Bị c, tị nh Hị i Dị i ng.

Nói xa xị a thì mị y nàng gái Huị dĩa i Bao vinh mọt chút thuị c hị Trị n tị n... chính là gị c Tị u thị i Minh! Huyị n Tị ng sị n Thanh hóa quê cị a nhà Nguyị n chính là gị c Trung hoa đị i Nam Tị ng trôi dĩa tị nị n qua đị o Macao Áo môn rị i qua Thanh hóa, đị c biệ t có hị Tị ng phị c nghe quen ị Huị . Lị c theo hoàng phị , ngị c phị cị a phị Tôn nhị n, ta thị y cị thị y 8 phị nị gị c miị m Nam kị tị n cung làm phi tị n và hoàng hị u, hay mị y công chúa hị giá vị i các phị mã gị c ị tị nh khác. Trị ng hị p bà Tị dĩ là mị cị a vua Tị đị c ngườii Gò công quá rõ, còn mị cị a gia định gị m 4 thi sĩ trị danh xị Huị : Tùng thiị n vị ng và 3 công chúa Qui đị c, Mai Am và Huị phị là bà Thị c tị n Nguyị n thị Bị o ngườii Gia đị nh. ị miị t trên Kim lưông, có làng Nam Trung là làng cị a dân Nam tị Bị n nghé, Đị ng nai ra ị Huị nhiị u đị i nhị cị giáo sị y khoa Phị m biệ u Tâm vị a tị thị và cũng kị luôn trong đó có bà Nguyị n hị u thị Lan gị c Gò công là dân làng danh đị mà hị c giị Phị m Quị nh chị n dâng lên cái tên Nam Phị ng hoàng hị u cho hoàng đị Bị o đị i.

Còn theo tiêu chuị n thị i gian sinh sị ng thiệ t gị n thì lị y trị ng hị p cị a hai cô em cị a tôi là Thiên Úy và Minh Mị , cha mị mị i tị Bị c vô Huị lị p nghiị p mị i mị mọt đị i thì khi nghe nói tị ng Huị đị c sị t và cách ăn mị c cị a hai cô đã “ Huị hóa” mọt cách sâu đị m qua sị đi hị c hay chị i bè bị n trong tuị i ị u thị khó mà ai biệ t cha mị hị là dân Bị c kị chính hiị u. Trị ng hị p gia định tôi cũng giị ng vài gia định Bị c ị Huị nhị các chị B/s Bích Tuyị t, Kim Hị ng, anh bị n Ngô định Long hay Âu ngị c Trác hay chị Bui Bích Hà...Thành thị ra theo tiêu chuị n lị y tị quán và thị i gian lị p nghiị p ngị cị khó mà đị nh nghĩa cái “ Huị tính”. Cái Huị tính theo tôi là cái mị u sị chung vị cung cách ị ăn, sinh hoị t cị a nhịng ngườii gị c bị n đị a nhiị u đị i đã đành mà còn bao gị m nhịng dân ngị c tị nguyị n có thái đị chị p nhị n “ làm dân Huị mình”

Tên Nh ng Nàng Con Gái Hu ... M t Thu Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

---

m t cách ngon , ăn bún bò, c m h n, bánh b t c, bánh n m ch m n c m m d m t t i h m h m r i hít hà, xuýt xoa không t d t hay c m th y ng y t c chút mô c r i tr m tr m nói: “r ng mà ngon r a thê !”

M t d c thù mà tôi chú tr ng đ đ c p trong bài bút kh o này là khuynh h ng cha mẹ Hu th ng đ t tên cho nh ng con gái là đa s dùng tên đôi, tên kép g m hai ch ghép i Hu ph i chẳng đã nhi u h n các n i khác . Ví d đ n hình c th là y hình ch p c a các bà h c sinh p đ nh t niên Đ ng Khánh 1936 – 1937 đ ng trong t p san Ti ng Sông H ng 1988 c a anh lu t s Lê chí Th o thì có t ng c ng 30 ng i (g m bà giáo Rérat và 29 n h c sinh) thì tôi ch n ra đ c 16 tên kép nghĩa là 55% đ t đ uôi nòng n c r i nh : Thu Cúc, Đào Nguyên, Vân Huy n, Xuân Di n, Túy Nh n, T Tâm, Ph ng Lan, Di m Nga, Tho i Ba, C m Lai, Kim Ph ng, Thánh Tín, Tâm Thành, Di m Song, Phú Xuân, Ph ng Th o; k d là 13 tên chi c m t ch nh Tùng, H u, Đ , Cam, Hy, Sung, Oai, Phú, T ng, Ngà, Du, H ng, Trai. M t ví d khác d a vào Tuy n T p nhóm Ph ng v “K ni m 80 năm tr ng Đ ng Khánh”, trên hình nh c a 11 v Hi u tr ng c a tr ng này t 1945 - 1975, tôi th y 6 v có tên đôi là Đào T. Xuân Y n, Đ ng T ng T nh Nh n, Tôn n Thanh C m, Thân th Gi ng Châu, Lê th T ng Loan, Phan th Bích Đào, nghĩa là cũng 55% ch b d n sao. Còn trong 52 hình nh c a nh ng v n giáo s Đ ng khánh trong cùng m t th i gian, tôi đ m ra đ c 40 v sau có tên đôi: Di u Li u, Hoa Diên, Nhân Đ c, Gi ng Châu, H Kh ng, Nh Kha, T Nguyên, Thanh Tâm, Đ p Thanh, Kim Chi, Qu nh Diêu, Khánh T nh, Nh Lê, Vân Trà, Ng c Th ch, Kim Anh, M Trang, A Trang, Ph m th Hoàng Oanh, Nguy n th Hoàng Oanh, Qu H ng, M ng Hà, Thu Cúc, Ng c Khuê, Bách Di p, Ti u Bích, Nh Quý, Thúy Nga, Ng c M , Ph ng Chi, Tuy t Mai, B ch Tuy t, Tuy t Anh, Thanh Thu, Qu nh Chi, P.N. Đông H i, M ng Hoàn, Marybeth Thanh Mai, Thanh Ng c, Chi Đ n, B ch H c. 40/ 52 là tr m tr m 77%, th t là m t v n hoa c a nh ng m danh đôi.

M t d c thù c n nêu ra khác n a là tên đôi con gái Hu đ t ít khi trùng h p v i nh ng tên đôi thông d ng quen nghe nh ng n i ngoài B c hay trong Nam, ví d trong bài Vùng K ni m c a bà H nh Nh n trong t p san Qu c h c & Đ ng Khánh Nam California 1999, tôi nh t ra nh ng tên: Nhân Lý, Ki u Miên, Lan Huê, Diên Hy, Tiên Nh n, Nh Miên, Bích Sen, Vi t Th ng; trong bài Nh hoài ngàn năm c a Công t ng Tôn n Tri Túc, tôi cũng m ra hai tên ít nghe là Ph m th Th V ng, Tr n th Hà Long, Tôn n C m Bàn. Riêng cá nhân tôi, th v n d ng trí nh , tôi cũng moi ra b n b bi t bao là nh ng cái tên đôi đ c bi t, ch ng h n nh M ng Thu, Đ m Ph ng, Nhân đ c, Tuy t Lê, Anh L c, M ng Nhiên, Túy Thi n, Th ng Túy, Thanh Lô, Thanh Hoài, H ng Vinh, Trà Mi, Di m Mi, Nga Mi, Dã Th o, Miên Hoa, Nh Ng , Di u H i, Di u Ph c, Di u Sâm, Di u H nh, Di u Đ n, Di u C m, Kim Soa, Thu S ng, Thi u Anh, L c Nhân, H ng Tuy n, D Khê, Lai H ng, B ch Tr , Tâm Th ng, Khánh Tr , Phùng Mai, B i Lan, B i Ng c, TN Th ng Khanh ... Ít khi trong Nam ngoài B c, có nh ng tên t ng t , đúng không nà, bà con mình h ?

Tên Nhòng Nàng Con Gái Hu... Mọt Thu... Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

Tròng c hòng t, nói chung vòng cái tên con gái đàn bà Viòng t nam, thì đã kòng tòng đòng u thòng kòng này, ta đã giòng m đòng n tòng c tròng ng nam khinh nòng không còn nhòng sòng sách xòng a chép vòng nhòng ng danh nhân chòng nói mòng là ngòng i thuòng c hòng Bui (Bui thòng), hay vòng là ngòng i thuòng c hòng Nguyòng n (Nguyòng n thòng), kê hòng ra mà không bao giòng nói rõ tên. Đã qua lâu ròng i cái thòng i mà trên giòng y tòng hay vẫn kiòng n, phái nòng bòng gòng i xách mé chung là “y thòng”, do đó phòng i chẵng hiòng n nay cái chòng “thòng” có khuynh hòng ng bòng còng t đi nhòng là mọt tàn tích còng hòng vòng y vì nó vô tình bòng đàng tiòng u là “thòng mọt”! Phái nòng Viòng t Nam bòng t đòng u có tính cách pháp nhân trong xã hòng i giòng ng phái nam ngày xòng a có tên ghi vào sòng đình đòng thi hành nghĩa vòng vòng i làng nòng c.

Tôi nghĩ tròng c đây ồng Huòng cũng giòng ng nhòng các nòng i khác, khi con gái còn bé mòng c quòng n xòng đùng vì còn đái mòng, trong gia đình, hòng vòng n có thòng mang nhòng ng tên tòng c, xòng u hái nhòng hĩm, hòng n, gái, cùn, lòng, vá, tòng t, tòm, tếp... còng a lòng p ngòng i bình dân quê mùa hay nhòng ng tên thông tòng c nôm na thân mòng t đòng thòng ng “gòng i chòng i “òng nhà: ví đòng theo thòng tòng sanh ra thì Chút chòng, Chút em, Chút xí; hoòng c theo nghòng nghiòng p gia truyòng n nhòng tòng m, cám, hòng o, the, lòng a, lòng t, là...(tên hai bà Tròng ng Tròng c, Tròng ng Nhì vì sanh ồng làng chuyên nghòng tòng m tòng quen gòng i “kén chòng c, kén nhì”); hoòng c giòng đòng t tên dích liòng n vòng i mòng t kòng niòng m nào đó (ví đòng nhòng tên “Út chòi” mà mòng t vòng hòng u quan đòng t cho con gái út mà vòng ông mòng c ròng n đòng khi ông vòng a ăn mòng t ván bài chòi ngon lành vào ngày Tòng t). Các vua nhà Nguyòng n khi còn bé cũng có tên gòng i chòng i nhòng Mòng Trúu (Đòng c Đòng c), Mòng Mòng n (Hiòng p Hòa), Mòng Vòng ng(Bòng o Đòng i), và bà Tòng cung húy là Hoàng thòng Cúc nhòng ng tên tòng c là Khòng hòng i nhòng ồng Mòng lòng i nên sau này trong Nòng i gòng i còng trái khòng là “trái khòng n”.Nhòng ng thông thòng ng, khi mà các con gái đòng n tuòng i đi hòng c, cha mòng ồng tòng nh thành cũng thòng ng đòng t cho nhòng ng tên nòng u không hay ho thì ít ra cũng nghe đòng c, tùy theo trình đòng văn hóa gia đình. Có nhiòng u lòng i đòng t tên ví đòng nhòng có vòng n miòng ng hay tỉòng p ý nghĩa vòng i tên cha mòng hay anh chòng em nhòng mòng tên Lê, con có thòng là Đào, Lòng u, hay Lý; chòng Bòng i thì em Bòng. Hoòng c là đòng t tên theo bòng sòng u còng a các anh chòng em theo thòng tòng năm sanh vòng i tên 12 con giáp, hoòng c theo nhòng ng đòng u chúc phúc Phúc, Lòng c, Thòng, Khang, Ninh; hay theo tên thòng o mòng c quý nhòng Tùng, Bách, Trúc, Mai, Quòng, Hòng, Cúc, Liền; các tên chim nhòng Phòng ng, Yòng n, Nhòng n, Thòng c hay tên các thòng quý kim, bòng o ngòng c nhòng Kim, Ngân, Ngòng c, Quòng nh, Dao, Bích..

Mòng t đòng u tôi xin thòng a rõ ràng là tôi nghĩ mòng i ngòng i đòng u đòng ng ý ròng ng không nhòng t thiòng t chòng có tên đôi, tên kép mòng i có ý nghĩa và đòng p, mà nhòng ng cái tên đòng n cũng ý nghĩa và đòng p không kém, ngoài ra chúng lòng i mang mòng t ý nghĩa gòng n gàng, tiêu biòng u đòng t khoát, khòng ng đòng nhòng nòng a, vì cũng có mòng t sòng ngòng i cho ròng ng nhòng ng tên đôi dài lê thê, chung qui là vòng n đòng sòng thích.

Tôi thiòng t nghĩ cũng nhiòng u ngòng i muòng n đòng t tên con đòng ù chuyên chòng mòng t ý nghĩa cao đòng p, tao nhòng nhòng ng lòng i thòng n tròng ng, khiêm tòng n và dè đòng t sòng ròng ng con mình không đòng tòng cách đáp lòng i đòng u mòng ồng còng còng a mình khiòng n thiên hòng đàng tiòng u. Hoòng c giòng hòng cũng nòng m nòng p kiêng còng nhòng ng cái tên “hoa nguyòng t” hoòng c nhòng ng tên quá điòng m tuyòng t, sòng c sòng o, hoa ghen thua thòng m, liòng u hòng n kém xanh sòng ròng ng nó vòng n vào sòng mòng nh “hòng ng nhan đa truân”. Đòng ng nhiên, cũng có ngòng i ít hòng c mòng i giàu nòng i nhòng ng hòng c làm sang không còng n hiòng u ý nghĩa thâm thúy còng a chòng nghĩa mà chòng còng t kiòng m cái còng u kòng vòng âm thanh du đòng ng hài hòa còng a nhòng ng cái tên hay đòng p nhòng ng ròng ng tuòng ch, nghĩ cũng thòng t

Tên Nhịng Nàng Con Gái Hu... Mọt Thu... Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

---

th...ng h...i cho cái thói r...m trong đ...i.

Ch...n nh...ng tên đ...n m...t ch... đã khó thay, hu...ng h... chi ch...n nh...ng tên kép, tên đôi. Ngoài B...c trong Nam, - nh...t là cái x... B...c hà ngàn năm vẫn v...t – nói nào ngay cũng không thi...u gì ph...n mang tên đôi tên kép m... mi...u, ý nghĩa, d...a vào đ...n tích Nho h...c sâu xa, nh...ng tôi ch... xin nói đ...n nh...ng tên nghe đ...c ... Th...a thiên – Hu... thôi.

Trong bút kh...o này, tôi ch... nêu ra nh...ng tên con gái Hu... theo gi...y t... khai sinh ch... không nói đ...n nh...ng tên, hay bút hi...u, bút danh mà vài cô, bà t... ch...n v... sau khi ra đ...i, lúc b...y gi... thì h...tha h..., t... do h...n, không nh...ng tên hai ch... mà còn ba b...n ch..., đ... nói cái s... nguy...n c...a b...n thân. Khi còn nh... đi h...c, đ...t tên ba b...n ch... th...ng r...m rà, g...i đ...m danh không g...n mà vi...t ra còn choáng c...t, nên r...t đ... òm, khi...n b...n d... chòng gh...o.

Mu...n kh...o sát, nghiên c...u v... l...i đ...t tên, tôi nghĩ ta không nh...ng th...ng kê ph...i theo th... t... v...n A, B, C, theo b... lo...i v... ý nghĩa mà còn ph...i đ...u tra v... gia đ...nh, gia c...nh, gia phong c...a nh...ng tên liên h... . Ví d... nh... ta th...y vài cung cách hay khuynh h...ng đ...t tên sau: Ch... Di...u th...ng là c...a giòng h... Nguy...n-khoa, ch... Nh... c...a giòng Hà-thúc ... La ch..., ch... Di...m c...a giòng h... Lê văn ... Kim long, ch... H...ng c...a gia đ...nh h... Võ ... An ninh th...ng, ch... Ng...c trong gia đ...nh Lê kh...c ...Ta cũng nên đ...u tra th... coi nh...ng ch... nh... Di...u, Tâm, T...nh, Nh..., Ng... có ph...i thu...c gia đ...nh sùng Ph...t giáo không?

Nh...ng ch... Mi có ph...i là đ...c bi...t riêng cho gia đ...nh m...t thu... có con gái đ...p ... đ...ng Hàng Me không? Đ...i v...i nh...ng gia đ...nh hoàng phái thì s... đ...u tra còn xoáy vô gia ph... tìm hi...u v... th... h...ti...n hay h...u biên, chánh h... hay phiên h..., v... th... văn sáng tác vì liên h... đ...n cách th...c đ...t tên theo các b... Hán t..., theo nh...ng bài thi làm ra g...m nh...ng ch... cho t...ng th... h... thu...c nam hay n... . Còn nh...ng gia đ...nh n...i ti...ng khoa b...ng, hay thi xã, thi đàn thì nhi...u khi tên đ...t mang m...t đ...n tích c... hay l...y ý t... m...t bài thi phú ngày x...a. Th...ng khi đ...u tra thì có v... t...c m...ch, nh...ng cũng mang l...i nhi...u đ...u tra thú v..., b... ích cho s... nghiên c...u nghiêm túc mà tôi nghĩ ch...a có th... làm đ...c vì thi...u d... ki...n. Nh...ng ng...i đ...y đ... t... cách làm công vi...c nghiên c...u đ...c bi...t v... tên nh...ng cái tên h...c trò là nh...ng thầy giáo, cô giáo nhi...u năm ... Hu... .

Ngoài y...u t... gia đ...nh c...c b..., ng...i nghiên c...u ph...i ch...ng c...n phân tách nh...ng y...u t... xã h...i trong khung c...nh l...ch s..., đ...a lý và nhân văn: Vùng đ...t c... đô Hu... văn v...t, th... m...ng h...u tình đã mang m...t s... t...ng ph...n v... s...c thái là quá ch...t h...p v... đ...n tích không gian đ...t đai k...p gi...a chân núi và c...a bi...n, nh...ng l...i có m...t chi...u dày v... kích th...c th...i gian v... l...ch s... và văn hóa Nho giáo trong 9 đ...i chúa, 13 đ...i vua t... m...y trăm năm. N...i đây đã t...ng là ch...n t... h...i thi

Tên Nhàng Nàng Con Gái Huế ... Mọt Thuở Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

---

tài cả bao nhiêu sĩ tử ngoài Bắc trong Nam đến với thi hội, thi đình. Nơi đây đã thiêng là nơi vắng lại cả hàng tao nhân, mọt khách, nơi có hàng thi xã, thi đàn, có Văn miếu, có Quốc tử giám, có cả quan Lại Bộ làm việc cả các quan lại, nhất là có triều đình Hoàng đế, có Tôn nhân phủ với nhiều phủ ông hoàng bà chúa kín cả hàng cao tầng, có lăng tẩm với hàng bà cung tần nhang khổi. Hàng yểu tử trên phố chẳng gì thích cung cách đức biết của hàng nàng gái Huế cả truyệ n mọt mọt, trang nghiêm, trọt mọt đi ra ngoài bao giờ cũng mọt áo dài và đội nón lá dù trọt im nọt:

*Ngọt i x Huế yêu thọt và nhọt c
Tà áo dài trong trọt ng nhọt nhàng bay.
Nón bài thọt e nhọt nép trong tay
Thọt mọt ng bọt c nhọt ng khi trọt i dọt u nọt ng
(Bích Lan)*

Dân số cả Tôn Nhân phủ Huế cũng theo thọt i gian mà gia tăng nên hình nhọt nhọt cả phái nọt hoàng phái đọt ng nhiên phọt i lọt vào thọt văn, nói lên ít nhiều cái cung cách phọt đọt quý phái vang bóng mọt thọt a vàng son:

*Gió dọt u vọt ng áo nàng tôn nọt
Quai nhọt ng nghiêng vành chỉ c nón thọt !
(Đông Hồ)*

Đọt Huế trong mọt thuở huy hoàng trọt c đây đọt c các tao nhân mọt khách cho đọt ng hóa với ý niếm Đọt p và Thọt, nên chúng ta không nên ngọt ngàng nhìn hình nhọt nhọt “thăng hoa” cả mọt mọt nhân công chúa đọt Thọt n kinh trong lọt i thọt chọt i chuọt t óng nhọt cả Vũ Hoàng Chọt ng trích trong tọt p “Mây” :

*Bọt ng bọt nh mun chọt y óng nhọt ng thon,
Nhọt c tía đọt n vua chuyọt n gọt son.
Yọt u đọt u Họt ng giang mọt m nọt p áo,
Trọt m bay sóng mọt ng vọt t trắng non.*

*Công chúa – là đây mọt ng ngọt thuyọt n,
Bài thọt mọt tọt, nón nghiêng duyên*

Tên Nhàng Con Gái Hu... M t Thu Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

Hàng mi ánh ph t tình thanh l u,
G n g n giòng thu, m t ng c tuy n

Môi chũu mùa nho ng t ý h ng
Má th m h ng h nh kín tin h ng.
Lòng i nghe đã n m x a đ ng,
N ng quái b mây g m t ch s ng

K song nguy t ch ch ng chung gi ng
Kính khuy t tr i xa trán tuy t s ng.

Và ngay m t cô lái đồ bình dân Hu v i chi c áo dài và vành nón cũng tr thành “y u đi u”
đ i m t c a ng i th :

Thuy n nan đ ng đ nh sau hàng ph ng
Cô gái Kim luân y u đi u chèo
(Nam Trân)

Còn đ i v i nh ng nàng con gái con nhà hay dân th ng c p sách đi h c nh t là h c t i tr ng
École des Jeunes Filles hay t i Đ ng Khánh là ngôi tr ng N Trung h c l n nh t n c m ra t
năm 1917, h đ ng nhiên là mang truy n th ng “yêu Th và Nh c, L”. L là cái tr t t bên
ngoài, còn Nh c là tr t t bên trong. Chính vì s tôn tr ng cái truy n th ng ám tàng th m l ng
v tình th n chu ng “yêu Th và Nh c, L” đã khi n các b c cha m c a cái x v n v t th ng
k l ng trong s đ t tên, không nh t thi t ph i ki u di m, du đ ng nh ng ít ra nghe cũng
thanh tao, nhũn nh n, gói ghém cái đ p ý nghĩa v tình th n h n là v th ch t. Ph n l n các v
n u không ph i là nh ng v h u quan c u khoa b ng thu c Nam tri u, nh ng gia đình hoàng
phái, tôn th t “ti ng c nh ng nhà thanh”, nh ng v hàn nho t ng l o đ o tr ng c m t th i, thì
ít ra h cũng thu c gi i trung l u công t ch c trong ng ch hành chánh m i nh ng còn chu ng
cái đ p c a n n c u h c.

Đ i khái n u ta nh n xét chung chung v nh ng tên đôi c a ph n x Hu m t th i tr c đây,
tuy ta không hoàn toàn hi u c n k cái ý nghĩa uyên áo n tàng đ c gói ghém trong nh ng t
ng ch nho thì ta cũng c m nh n cái thông đ p ca t ng cái n n p Công, Ngôn, Dung, H nh
cho ng i con gái hay tình th n chu ng cái đ p thanh nhã, nhàn t n trong c nh v t thiên nhiên

Tên Nhòng Nàng Con Gái Hu... Mọt Thu... Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

---

cả a ng...i x...a. Tôi còn nhớ câu nói về tiêu chuẩn lý tưởng về cách cả a mọt ph...n Hu... là “thô cũng đ...ng, mà thanh cũng hay”, ... nhà khi cả n thì x...c vác, đ...m đang chuy...n nhà cả c nh...c nh... gánh n...c, ch... cả i, b...p núc l...lem, ra ngoài thì áo nón ch...nh t..., đi đ...ng ý t..., nói năng l...đ..., h...p b...n thì ít nhi...u cũng góp tí...ng ngâm th... đàn hát. Ph...i chẳng lý tưởng này cũng đã ph...n ánh qua nhi...u cái tên cho phái n... mà các cả mu...n g...i g...m tâm nguy...n d...y hai ch... “thanh thô” hay “nh...c l...” cho các con gái sau này về làm v..., làm dâu?

B...n thân tôi thì h...c h...i ăn đong ch... Hán nh...ng cũng mù m... hi...u tên Minh Đ...c hay Tri Túc là l...y t... câu trong sách x...a về đ...o tu thân nh... T...i minh minh đ...c, hay Tri túc tí...n túc hà th...i túc...hay Th... V...ng nói lên cái ...c nguy...n s...ng hài hoà trong tinh th...n h... x... tha th... v...i tha nhân; Túy Thi...n ph...i chẳng là mê say đ...u thi...n h...o. Cái tên H...ng Nghê ph...i chẳng là cái m...u h...ng trên cái cả u v...ng mà v... thâm nho thích ng...m nhìn khi tr...i m...i t...nh m...a v...i con m...t ngh... sĩ? Nghe nói ... Hu... có gia đình l...y ch... Nghê đ...t cho nh...ng o con gái cả a mình? Cái tên Đ...p thanh (đ...m lên cả xanh non) rõ ràng nói đ...n s... du xuân ch...p m... vào tí...t Thanh minh trên núi Ng... . Tên Miên Hoa ph...i chẳng đ...t ra là đ... ghi l...i k... ni...m cả a mùa bông gòn n... ....

Qua vi...c tìm hi...u cách đ...t tên, tôi l...i cả duyên đ...c bi...t hi...u thêm nhi...u đ...u lý thú, ví d... nh... ch... Di...u nhu...m màu Ph...t pháp cả a đ...i đa s... cô gái giòng Nguy...n-khoa ... Hu... ! Tôi ch... nói là “đ...i đa s...” thôi, ví d... nh... bà B...i Lan (con gái cả Nguy...n khoa Vy), các bà Ph...ng Dung, Ph...ng Mai con gái cả a cả Nguy...n khoa Du, h... không còn Di...u n...a! Ng...c l...i, cũng có m...t s... bà giòng h... khác thích ch...n ch... Di...u nh... Di...u Nh...n, Di...u Ngãi, Di...u L... (em ru...t b/s Quy...n ?).

V...ng t...c Nguy...n khoa ... Hu... nguyên th...y là h... Nguy...n—đình có t... quán là làng Tr...m B...c, t...nh H...i đ...ng ngoài B...c nh...ng theo chúa Nguy...n Hoàng mà vào Nam và sau đó cả i thành h... Nguy...n—khoa. Giòng Nguy...n-khoa có ông Nguy...n khoa Đ...ng ch...c N...i tán là v... danh nhân có... công nghi...p đ...p gi...c cả p...t...i trướng nhà H... nên đ...c dân gian ca...ng trong câu ca dao:

*Nh... em, anh cũng mu...n vô,
S... trướng nhà H..., s... phá Tam giang!
Phá Tam giang, ngày rày đã cả n
Trướng nhà H..., N...i táng cả m nghiêm!*

H... Nguy...n khoa là m...t giòng h... có truy...n th...ng r...t sùng đ...o Ph...t, ...a xây chùa l...y công đ...c , thích vun x...i ph...c đ...n nh... ông Nguy...n khoa Thuyền t...c Hi...n ch...ng h...u khi v... h...u l...p Long Quang t... t...i Vĩnh long mà tu. Tr...c khi v... h...u t...i Vĩnh long, ông đã l...p m...t cả nh... chùa t...i

Tên Nhị Ng Nàng Con Gái Huệ ... Mẹ Thu Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

Bình đ̣nh là chùa Linh Phong mà dân đ̣nh a pḥng quen gọi là Chùa Ông núi. Riêng đ̣nh c̣ bịt đ̣ Huệ vùng Tây tḥng có chùa Ba la ṃt do ông Án sát Nguyễn khoa Lụn khai ṣn và tu tṛ trì ṿi pháp danh là Viên giác thục đ̣i tḥ 41 dòng Thịu lâm ṭ Vịt nam, đ̣ ṭ c̣ a ông ṿ sau là ṣ Viên thành và ṣ Thích Trí tḥ. Ṿ sau, ḷi có ông tḥng tḥ ḅ Huệ là Nguyễn khoa Tân ṭng làm chánh ḥi tṛng ḥi Pḥt ḥc mịn Trung và ông tḥng tḥ ḅ Kinh ṭ là Nguyễn khoa Ḳ ḷp chùa An ḷc đ̣i i chân núi Ng̣ bình. Ḷi có ông Nguyễn khoa Toàn, cḥ nghĩa thông thái, ṿ đ̣p , đàn hay cḥ a đ̣ ḷi còn kiêm tài ṇn pho ṭng Pḥt ṭi chùa Ṭ đàm ṇa. Đi tu ṭc là nḥ vun x̣i khu đ̣t pḥc đ̣c cho con cháu, và ḥnh ḅ thí cho chúng nhân nên ta không ḷy làm ḷ ṭi sao trong dòng Nguyễn khoa có nḥng tên Dịu Pḥc, Dịu Ḥnh, Dịu Đ̣n...

Cũng trong ṿi c̣ tìm hịu ṿ tên, tôi ḷi g̣p tên Nḥ Ng̣ cũng ṛt nhụm màu Pḥt pháp vì “ng̣” ṭc là ṭnh ng̣, thoát kḥi u mê còn “nḥ” thì nḥc tôi nḥ câu tḥ đ̣u c̣ a cụn ṣ tích c̣ a Pḥt bà Quan âm Ḥng tích nguyên là Chúa ba Dịu Thịn là “Chân nḥ đ̣o Pḥt ṛt ṃu, Báo ân cḥ Hịu, nịm đ̣u cḥ Tâm”. Nḥng câu chuỵn ḷi khá tṛ trêu, ly ḳ đ̣ Huệ thì cái tên Nguyễn tḥ Nḥ Ng̣ là tên ng̣i i em gái cùng cha khác ṃ ṿi linh ṃc Nguyễn Hy Thích, ṭ là Ṣng đ̣nh ṭc là cha J.M. Thích đ̣y ṭi tṛng Qục ḥc mà chúng tôi ṛt kính tḥng. Cha Thích là con tḥ hai c̣ a c̣ Tḥng tḥ Nguyễn văn Ṃi, hịu là Lô giang Tịu Cao, ng̣i i làng Niêm phò hay Ḳ Ḷ, ṭnh Tḥa thiên; c̣ Ṃi ṛt đ̣ng con, c̣ tḥy đ̣n 25 ng̣i i, con trai đ̣u có tên lót cḥ HY c̣. Cái tên ṭ Ṣng đ̣nh c̣ a cha Thích pḥi chăng là ngôi đ̣nh ng̣i ḥng mát trên đ̣nh núi Túy vân có ngôi chùa c̣ ṇm qụn quít ṿi mây tṛi đ̣ g̣n làng Ṃ ḷi, huỵn Phú ḷc? Ng̣i i Ṣng đ̣nh, tao nhân ṃc khách có tḥ nghe ṿng ḷi tịng sóng bịn Đông ṭ chân núi ṿng lên, ṿa ṭo ḥn tḥ, ṿa thoát ṭc. Tên Ṣng đ̣nh khịn ta nḥ ṭi bài tuỵt cú c̣ a Tùng thịn ṿng làm lúc lâm chung, tḥm đ̣m mùi Thịn:

*Bán sinh ḥc đ̣o thái ḥ đ̣
Thoát ṭ nḥ kim ṇi tḥc đ̣
Tịn Ṣng đ̣nh ba, Thiên Ṃ nguỵt
Tḥy Ḥng lâm đ̣ nḥ ḥu nhân vô*

*(Ḥc đ̣o ṇa đ̣i tḥ ṭ ṿi ṇ ṿng!
C̣ i ḍp ṇo đ̣ng ṃi đ̣c thông
Sóng cḥn Ṣng đ̣nh, trăng Thiên ṃ
Ḥng gian bóng mát bịt hay không?)*

Gia đình c̣ Ṃi ṿn theo Pḥt giáo thụn thành nên cái tên Nḥ Ng̣ ṿn là tên mà ṣ c̣ a chùa Tam Thai cḥn đ̣t cho ng̣i i em gái c̣ a cha Thích khi bà ṃi chào đ̣i năm 1902. Cha Thích ṭ ý theo Công giáo và sau ḷi đi tu làm linh ṃc làṃt chuỵn ṛt trái ngḥch ṿi truỵn

Tên Nhòng Nàng Con Gái Hu... Mọt Thu... Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

thòng gia đình. Ng... i ta k... r... ng khi cha còn tu... ti... u ch... ng vi... n C... a Tùng... Qu... ng tr... lúc 26 tu... i, m... t b... a cha v... thăm gia đình c... M... i b... y gi... làm vi... c... Qui nh... n, b... cha m... ngắ c... m tr... v... nhà tu, nên cho ng... i đón đ... ng b... t v... , nh... ng cha đã c... i trang thành con gái mà đi thoát ra nhà ga mua vé v... l... i Qu... ng tr... . V... sau, bà em là Nguy... n th... Nh... Ng... cũng ch... u... nh... h... ng ng... i anh cũng đòi đi tu khi... n gia đình m... t phen l... i ngắ c... m khi... n bà ph... i tr... n vô tu t... i giòng tu kín Carmel... Kim Long. Nghe đâu hai c... ông và bà Th... ng M... i đã đ... n nhà tu trách m... ng, yêu c... u tr... l... i con và còn đích thân lôi con gái v... nhà, nh... ng bà Nh... Ng... (sau bèn c... i ra là Nguy... n th... Ng... c) đã khóc lóc n... m trì xu... ng đ... t nên hai c... cũng đành ch... u thua. Bà này sau l... y tên dòng tu là Marie de l'Eucharistie năm 1921... V... sau, khi c... Th... ng M... i qua đ... i vào năm 1945 lúc 87 tu... i l... i đ... c chính cha Thích r... a t... i cùng m... t l... n v... i c... bà m... u thân thu... c giòng v... ng t... c Thân tr... ng.

Tôi nghĩ r... ng thu... tr... c đây h... i Nho giáo còn th... nh thì m... i cái tên mà gia đình nào đ... t cho con, không ít thì nhi... u cũng có m... t s... tích hay liên quan đ... n m... t qui cách ch... nghĩa nào đó hay m... t k... ni... m riêng t... nào đó. Cái tên Giáng Châu – viên ng... c tr... i cao ban xu... ng – chính là trái mắng c... t trong Nam đem ra di th... c... Hu... tr... ng... s... n lắng. Vua Minh M... ng r... t... a ăn nên đã ban cho cái ng... danh “giáng châu t...” (Đ... i Nam nh... t th... ng chí- Ph... th... a Thiên). Nhà vua nguyên đ... ra là dân Nam vì sanh t... i Sài Gòn ph... ng Tân L... c hay t... i góc hai đ... ng Lê quý Đôn và Tr... n Quý Cáp sau này. Nhà vua r... t mê ăn canh chua nên cũng đem trái t... m du... c trong Nam ra tr... ng và cũng ban cho ng... danh là “Thanh Châu t...” và làm th... ca t... ng trái t... m du... c v... i bài “V... nh Thanh Châu t...” trong t... p Minh M... ng thánh ch... . S... dĩ g... i là “Thanh châu” – viên ng... c trai xanh” vì t... m du... c lúc chín v... n gi... màu xanh. Còn quý b... n bi... t không, cái m... danh “Nam Trân” (hình nh... là ph... ng danh c... a m... t v... ph... n... giòng Thân tr... ng) chính là trái lòn bon mà vua này cũng khoái, b... t đem tr... ng... s... n lắng.

Nghe chuy... n vua Minh m... ng v... i m... y th... trái giáng châu, nam trân, thanh châu, xin bà con đ... ng nh... u n... c mi... ng. T... m du... c n... u canh chua v... i cá lóc ngon l... m, mà cá lóc, cá tràu thì theo Đ... i Nam nh... t th... ng chí cũng là trong Nam đem ra ngoài Hu... ch... mô n... a! Theo k... s... Tôn th... t Trình, quít H... ng c... n, mía M... l... i cũng th... o m... c g... c Nam k... di th... c. V... c... a vua Minh M... ng cũng dân Nam nhũ danh H... th... Hoa, con gái ông H... v... n Vui ng... i làng Th... đ... c. Cái tên nôm “Vui” vi... t theo ch... nho là Bôi, làm tôi nh... đ... n cách nói tr... i... Hu... nh... “th... i c... m ch... i ba h... t cho bụi h... !” Bà phi H... th... Hoa hi... n th... c, hi... u kính nên đ... p lòng vua cha Gia long nên đ... c khen và c... i tên r... ng: Phi nguyên tên là Hoa, hoa thì ch... nghe th... m mà thôi, chi b... ng ch... Th... t (nghĩa là cái h... t trái) là g... m có qu... Phúc. Bà Hoa sanh ra hoàng t... Miên (sau là vua Thi... u tr...), sanh m... i 13 ngày thì b... s... n h... u mà ch... t lúc bà m... i 17 tu... i khi... n hoàng gia th... ng ti... c vô cùng. Do đó hai cái tên Hoa và Th... t tr... thành tên húy k... nên... Hu... th... ng nói là huê, bông, ba, thi... t nh... nh... ng cái tên Lan Huê (con gái c... a c... Tôn th... t Qu... ng và là em c... a th... y Tôn th... t Hanh tr... ng Qu... c h... c), ch... Đông ba, ti... m ch... p bóng Thanh ba, k... t bông k... t ba đám c... i thi... t đ... p, ăn nói thi... t thà! Quý b... n có bi... t ch... riêng cái tên húy m... t ch... là HOA cũng là c... u k... l... y ý t... b... n ch... c... v... n là “Đ... c dĩ ph... ng v... n” (c... t đ... truy... n h... ng th... m). Ch... a h... t, lúc bà H... th... Hoa ch... t s... n h... u, đ... a con m... i sanh ra 13 ngày - sau này là vua Thi... u tr... - c... khóc ri... t ngày đêm nên đ... c ông n... i Gia long đ... n thăm và cho r... ng còn nh... xúu mà bi... t

Tên Nhàng Nàng Con Gái Huế ... Mọt Thuở Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

---

thờnng mnh vỹ thì lĩn lên s là con hiũu nên đĩt cho là DUNG.

Sau này, bà Tũ – mũ vua Tũ Đũc – cũng là dân Gò công, nên cũng đem vài thũ sũn vũt trong Nam ra Huế ví đũ nhũ cá thác lác thũt làm chũ rũt ngon đem thũ nuôi ỹ Huế, nên ỹ Huế có đũ a danh “ Cũng Thác lác” (đũc trũi ra là phát lác) qua khũ i Quũ o Dũng Xay gũn cánh đũng trũng lúa de An cũu. Bà Tũ dĩ dĩ nhũ ông cũu Miên Thũm (Tũng thiũn vũũng) chăm sóc dùm hai thũ ngon miũn Nam là “ trái Giáng Châu” và cá thác lác đũø các vua chúa trong cung nũi dùng ngũ thiũn hay nói theo cung cách ngũn ngũ Huế thanh bai thông đũng là “ thũi” vỹy.

Lý do là Tũng thiũn vũũng dĩ xin mua 12 mũu tũ dĩũn đũ cũt nhà gũi là Phũũng thôn thũ o đũũng (nhà tranh ỹ xóm đũy mùi hũũng) và đào ao đũn nũũc gũi là Hoàng tũ pha (ao cũa con trai vua), trên ao có giũũng tre ngũi uũng rũũu ngũm thũ còn đũũi ao thì thũ cá chũ viũc vũt lên làm đũ nhũm, thiũt là thú vũ. Nhân đây tôi cũng đũi khi thũc mũc vũ chính tũ chính xác cũa vài tên nhũ Bách dĩũp hay Bũch dĩũp. Bách dĩũp nghĩa là “ trăm lá” không biũt đũa theo mũt dĩũn cũ vãn thũ nào nhũng khiũn vài kũ tinh ngũch gũi láĩ là “ tra lũm!”. Còn nũu là Bũch dĩũp (lá trũng) thì khiũn tôi nhũ lũi câu ca dao:

*Hũ Tũnh tâm giàu sen bũch dĩũp!
Đũt Hũũng Cũn ngũt quý thũm cam
Ai vũ cũu ngũi Thanh toàn,
Chũ em vũ vũ i mũt đũàn cho vui!*

Sen Bũch dĩũp chũc là mũt giũng sen quý, cánh trũng muũt quen gũi là Bũch Liũn. Hay là loài sen Bách dĩũp có rũt nhiũu cánh nào đó dĩ đũũc tiũn kinh trũng đũc biũt cho nhà vua ngũ trà hay lũy hũt nũu chũ hũt sen bũc nhũn, hay dùng ngũ sen nhũi đũu xanh trong nhũng món bũngũ thiũn. Chũũn sen hũ Tũnh nhũc ta nhũ dĩũn chũũn tũũng truyũn các cung tũn vào mùa hũ chũu xũng nan đũ nhũt trà trong nhũng bũp sen mà ỹũp qua đũm rũi sáng tinh sũũng hôm sau lũi chũu ra lũy thu hoũch trà đũng thũi hũng nhũng giũt sũũng long lạnh đũng trên tàu lá sen làm nũũc pha trà! Thũi mà gũi là Bách hay Bũch dĩũp chỉ cũng đũng cũ vì cũt nghe đũ mà tũũng tũũng đũn cái hũu vũ ngon tuyũt vũi cũa chũn ngũ trà thũm ngát hũũng sen! Vua Minh Mũng cũng khoái bũng sen lũm nên năm Minh mũng thũ 17 ngũi cho khũc hình bũng sen trên Nhân đũnh trong Thũ Miũu. Ngũũi ta phũi phũc nhà vua này vũa biũt “ăn” vũ à biũt “chũi” thiũt đũng nghĩa yũu đũũng!

Nói chũũn vua, xin nói qua chũũn dân vũ cái lũi đũt tên con. Tôi có mũt ông bũn vong niên đũt tên con là Lũc thũ. Mũi nghe, tôi ngũ anh thũch nghiũn cũu kinh Dũch vũi Hà đũ, Lũc thũ. Ai

Tên Nhàn Ngàn Con Gái Huế ... Mọt Thuở Nào

Tác Giả: BS Lê Văn Lân

Thứ Ba, 16 Tháng 6 Năm 2009 07:45

---

ngôi là khác hẳn, anh là loài mê đố sách nên Lọc thơ có nghĩa là tìm cái vui trong thú đố sách!

Khuôn khổ giới không cho tôi bút kho đông dài. Tôi chỉ nêu lên vài đố thù cũng như vài sách tích quanh nhàn cái tên gọi là cái đố Thôn kinh cớ kính mà tôi có dịp lẫm mẫm t. Điệu này không có nghĩa là nhàn tên phồn Viêt Nam ngoài Bắc hay trong Nam, kém hay, kém đố và không có nhàn nét đố thù và ý nghĩa riêng biệt đáng nghiên cứu đâu! Phồn đâu cũng mọt vọt vọt cớ a vũ trụ cớ.

Nhìn chung, than ôi, chúng ta là nhàn kẻ hủ sinh trong mọt giai độn lịch sử đã xoay chiều, đố vọt cái chiều dầy cớ a nần vẫn hực cũ uyên áo thâm thúy thì chúng ta đành thú nhàn là đố nát khi tìm hiểu toàn bộ nhàn cái tên cớ a nhàn phồn Viêt nam – trong đó xố Huế đã đóng góp mọt phần đáng kể trong mọt thuở nào? Phồn chẳng đó là nhàn thông điệp bồng ngôn tợ chúc nguyện hay giáo đố vọt trau đố đố hực cùng là quan niệm ngho thuở trang nhã đố cớ cô đố ng gổ i gổ m cho lũ con đàn cháu mà nhàn bực sinh thành muộn truy đố đố chúng noi theo đố a vào thuy t chính danh. Riêng ở Huế, nhàn cái tên thâm thúy hay đố p đố t ra kể tợ thọt niên 50-60 vọt trọt c, độn mai mọt, mọt loài “trân quý đang bọt thọt truy” (endangered species!) vọt văn hóa vì cái đố vọt Nho hực, cái cung cách Huế thuở nọt phai lọt hay tọt ngúm vọt sọt ra đi vĩnh viễn cớ a các ôn, các mọt thâm nho rọt.

Trong bài này, tôi đã mọt phép kể ra nhọt phồn danh mọt cớ a nhàn vọt phồn ở Huế mà tôi hợ c là qua trí nhọt hợ c là trích độn tợ các tuy nọt p, đố c san vọt Huế vọt mọt đích thuở nọt biên kho. Có thọt tôi đã phọt nhàn sọt sót, sai lọt vô tình vọt chính tợ hay lọt giọt thích này kia nên tôi chân thành mong quý vọt hoan hực chọt giáo hay nhu nọt chính, hay góp ý, bọt tợ hay cung cớ p nhàn tài liệu cớ thọt. Xin muôn vàn đố tợ.